

Володимир Тухлян

Після чудесного воскресіння єдинородного сина вдови з Наїну «чутка про Ісуса ро-зійшлася по всій Юдеї і по всій країні» (Лк 7, 17). І ось коли Ісус у супроводі апостолів і де-кількох жінок проходив через міста і села, проповідуючи й звіщаючи добру новину про Цар-ство Боже, зібралась навколо нього сила народу, щоб послухати Його слів і переконатися в правдивості чуток. Тим, які прийшли до нього з усіх міст, Ісус говорить про Царство Боже у притчах. Чому ж він говорить до них у притчах? І як у притчі про сіяча відображена недос-коналість людських слів і цілковита повнота Божого Слова?

Св. Кирило Олександрійський навчає: «Христос говорить притчами, щоб через них показати, що Він є Той, про кого говорили пророки» . Ісус змішує ясне з темним, щоб через те, що вони вже розуміють, могли збагнути те, чого вони ще не знають . Теодор Мопсуестій-ський навчає: «Ісус часто говорив про речі неявні, а через притчі Він, наскільки це було мо-жливо зрозумілим для слухачів, відкриває в притчах сенс неявного» . Ісаїя, Єремія та інші великі пророки проголошували прихід Месії, який визволить людський рід від рабства гріха і подарує свободу. Але народ розумів не свободу від гріха, а незалежність у своїй країні. Вони з нетерпінням очікували приходу Месії для того, щоб на чолі з ним виступити проти окупанта та прогнати римлян із своїх земель. Вони сподівалися, що Ісус намалює їм точну картину визволення від ворогів і розкаже план дій, як саме це можна буде здійснити. Отож коли з'явився молодий пророк, який зціляє, виганяє бісів і навіть повертає до життя померлих, вони були переконані, що Ісус – є тим Божим помазаником, про якого говорили пророки. Коли Ісус відкрив уста і почав навчати, то всі, затамувавши подих, уважно прислухалися до кожного Його слова, щоб бодай чогось не опустити або хибно зрозуміти .

Ісус починає притчу словами: «Вийшов сіяч сіяти своє зерно» (Лк 8, 5), а «зерно – це слово Боже» (Лк 8, 11) . По всьому стародавньому Сході – в Асирії, Вавилоні і в Єгипті – Слово Боже було не тільки виразом думки, але й могутньою динамічною силою. В Ізраїлі

священне слово має динамічний характер і володіє надзвичайною силою. «Чи ж мое слово не схоже на вогонь, – слово Господнє, – на молот, що розбиває скелю», – читаємо у пророка Єремії (Єр 23, 29). Образи, в яких стародавні цивілізації представляли священне слово, були різними. В Асирії та Вавилоні його уявляли як сильний вітер. В Єгипті – як тілесне поро-дження, а в Ізраїлі слово належить не до стихій чи космічних елементів, а до духовної сфери. Таке розуміння слова кардинально відрізняється від інших народів. В притчі про сіяча Ісус духовну сферу слова прирівнює до зерна, яке, впавши на різні ґрунти, приносить плоди.

«Одне зерно впало край дороги й було потоптане, і птиці небесні його видзьобали» (Лк 8, 5). Дорога – це світ, в якому ми народилися і в якому живемо. Ті, які не бачать нічого крім світу видимого, іншими словами, відкидають світ духовний, не приносять плоду у сво-єму житті. До таких «приходить диявол і вириває геть з їхнього серця слово, щоб вони не увірували та не спаслися» (Лк 8, 12). Багатьох людей, які мали тільки політичне упередження відносно месії, ці слова явно розчарували. Тому вони не увірували в нього, бо він не відпові-дав їхнім рамкам, а через деякий час кричали: «Розіпни! Розіпни!» (Йо 19, 6).

«Друге зерно впало на камінь і, зійшовши, висохло, бо вогкості не мало» (Лк 8, 6). В сьогоднішні дні дуже часто підмінюють Боже Слово людським. Популярними стають різні психологічні книги, йоги, треки, фільми, відеоролики з мільйонними переглядами на каналі YouTube, блогери, різні мотиваційні цитати відомих людей і т.д. В соціальних мережах, чи навіть на простих обгортках від цукерків, поміщені різні вислови класиків, поетів, філософів, режисерів і акторів сучасного шоу-бізнесу, які подають інструкції красивого і безтурботного життя. Закликають боротися з труднощами, добиватися свого, часто посміхатися, не думати про минуле, не перейматися майбутнім, а бути цілковито «тут і тепер». Для кращого ефекту цитати ілюструють цікавою картинкою, яка розгортає сенс написаного та мотивує до певних дій. І все це виглядає дуже добрим, але чогось бракує; точніше – виникає питання: а для чого людині всі ці красиві цитати і вирази, які зустрічаються майже на кожному кроці? Дивно, але Христос майже 2000 років тому відповів дуже влучною цитатою: «Зерно впало на каміння і, зійшовши, висохло, бо вогкості не мало» (Лк 8, 6). І ще: «Інше зерно впало між тернину, і тернина, вигнавшись з ним вкупі, його заглушила» (Лк 8, 6). Що Ісус хоче цим сказати? Найперше те, що потрібно розрізняти Слово Боже і слово людське. Адже всі вислови і думки відомих людей чи навіть філософів є словами людськими, а не Божими, і це важливо усвідо-мити. Не те, щоб вони були поганими або їх не варто брати до уваги, а те, що для повного щастя і помноження плодів ключовим є саме Боже Слово, а вже потім – людське. Коли пові-рити юним блогерам, які в свої двадцять років уже мають подібний «досвід», як в мудреця Сенеки, які все знають і заохочують нас повірити їхньому досвіду, то після прочитаного з'являється ентузіазм зробити те, про що вони говорять. З'являється бажання і готовність до певних дій, але через якийсь час цей імпульс кудись зникає, а залишається кепський стан, який був до того або й навіть гірший. Чому так? Що трапилось?

Коли Христос пояснює своїм учням на самоті притчу, то каже: «Ті ж, що на камені, це тії, що, почувши, з радістю приймають слово, але не маючи коріння вірують дочасу й під час спокуси відпадають» (Лк 8, 13). Коли покласти всю свою надію тільки на людей, навіть якщо вони дуже успішні та знамениті, то рано чи пізно під час спокуси ця надія звітрується. Сучасна людина має вільний доступ до будь-якої інформації. І власне через

те вона почуває себе загубленою, розпачливою та безнадійною. Не знає, за що взятися і кому повірити. Тому їй пропонуються різні цитати, щоб вселити в її серце мудрість. Але ця мудрість, без Божої основи не є довготривалою. «Справжня мудрість, – як навчає владика Венедикт (Алексій-чук), – приходить лише тоді, коли ми розуміємо, що джерелом мудрості є Господь. Тому що ближче ми стаємо до Господа, то більше наше життя нам приносить радість і насолоду, щас-тя, то мудріше ми починаємо жити і робити правильні рішення в нашому житті» .

Справжня мудрість не в переконанні того, що якимось все «станеться», «пройде», а в тому, щоб вдивлятися в самих себе у світлі Христового Євангелія . По-іншому кажучи, не втрачати здатність мислити. Адже все, що зараз є так масово доступним, відбирає здатність мислити. Людина, яка не закорінена в Бозі, не може справитися з такою масою інформації, тому не дивно, що бувають такі стани, коли не знаєш, з чого почати та як довго це тривати-ме. «Нарешті, інше впало на добру землю і, зійшовши, вродило сторицею» (Лк 8, 8). В люд-ській мудрості таких речей в повноті не знайти, а в Божому Слові ми поступово приготува-ємо своє серце і свій ум для того, щоб прийнявши його мали бажання принести щедрий плід. «Цей шлях є простою можливістю, яку нам потрібно зреалізувати. Євангеліє в наших руках , читати його – в нашій владі, аби тільки було на те бажання» .

Одного бажання не завжди достатньо. Потрібно для того ще виділити час, читати і слухати і, разом з тим, надіятися, що коли в нас вірить Бог і наші близькі, то, значить, є і для нас шлях. І це можливо. Але потрібно пам'ятати, що своїми силами ми не можемо підготува-ти наш «грунт» до сприйняття і розуміння Божих Слів . Щоб стати тією «доброю землею» і «приносити плоди сторицею», необхідно довіритися Богові як маленька дитина, яка вчиться робити свої перші кроки, – довіряє батькам. Коли такою буде надія на Бога, на Боже Слово, тоді ані лукавий, ані наш поганий настрій, сильний дощ чи пекуче сонце не зможуть переш-кодити у слуханні і сприйманні Слова Божого.

Володимир ТУХЛЯН. Зерно Слова Божого // СЛОВО № 4 (68) 2016-2017